

NATIONAL AVIATION UNIVERSITY
Department of English Philology and Translation
(Ukraine)

SIBERIAN FEDERAL UNIVERSITY
Department of Business Foreign Language
(Russian Federation)

**GENERAL AND SPECIALIST
TRANSLATION / INTERPRETATION:
THEORY, METHODS, PRACTICE**

8th International Conference Papers

17-18 April, 2015

**Kyiv
2015**

УДК: 81' 25 (063)(081)

ББК Ш107я431

Ф 296

Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика: збірник наукових праць / за заг. ред. А.Г. Гудманяна, С.І. Сидоренка. – К.: Аграр Медіа Груп, 2015. – 376 с.

Збірник містить статті учасників VIII Міжнародної науково-практичної конференції з питань теорії та практики перекладу, що відбулась 17-18 квітня 2015 року на кафедрі англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (м. Київ, Україна).

Спеціальний и художественный перевод: теория, методология, практика: сборник научных трудов / под общей ред. А.Г. Гудманяна, С.И. Сидоренко. – Киев: Аграр Медиа Групп, 2015. – 376 с.

Сборник содержит статьи участников VIII Международной научно-практической конференции по актуальным вопросам теории и практики перевода, которая состоялась 17-18 апреля 2015 года в Национальном авиационном университете (г. Киев, Украина).

General and Specialist Translation / Interpretation: Theory, Methods, Practice: International Conference Papers. – Kyiv: AgrarMedia Group, 2015. – 376 p.

The book contains papers presented by the participants of the 8th International Conference on theory and practice of translation / interpretation held at the National Aviation University (Kyiv, Ukraine) on 17-18 April 2015.

Голова організаційного комітету:

Гудманян А.Г., д-р філол. наук, проф., директор Гуманітарного інституту Національного авіаційного університету (Україна)

Председатель оргкомитета:

Гудманян А.Г., д-р филол. наук, проф., директор Гуманитарного института Национального авиационного университета (Украина)

Заступники голови оргкомітету:

Сидоренко С.І., канд. філол. наук, доцент каф. англійської філології і перекладу Гуманітарного ін-ту НАУ;

Разумовська В.А., канд. філол. наук, проф. кафедри ділової іноземної мови Ін-ту економіки, управління та природокористування Сибірського федерального університету, голова Красноярського регіонального відділення Спільки перекладачів Росії

Заместители председателя оргкомитета:

Сидоренко С.И., канд. филол. наук, доцент каф. английской филологии и перевода Гуманитарного ин-та НАУ;

Разумовская В.А., канд. филол. наук, проф. кафедры делового иностранного языка Ин-та экономики, управления и природопользования Сибирского федерального университета, руководитель Красноярского регионального отделения Союза переводчиков России

Рекомендовано до друку вченою радою Гуманітарного інституту Національного авіаційного університету (Протокол № 2 від 11.03.2015 р.)

ISBN 978-617-646-299-6

© Колектив авторів, 2015

© Національний авіаційний університет, 2015

Ярослав Соколовський. Концептуальні рамки проблеми перекладчеського тождества в художественному перекладі	284
Юрій Стежко. Художній переклад як форма творчості	290
Аліна Степаненко, Алла Сітко. Синтаксичні особливості українського перекладу англословної науково-технічної та художньої літератури	293
Ірина Струк, Тетяна Липовецька. Відтворення аномалій діалектного мовлення у перекладі	298
Татьяна Тарасенко, Василиса Тарасенко. Модель времени в японской языковой картине мира	302
Olga Tymoshenko, Larisa Ignatjeva. Scientific Papers on Eye Tracking in Translation	307
Tania Triberio. Translation: Just a Semantic Issue? Lexicographic Tasks with Reference to Russian Predicatives in -o.....	311
Сергій Фокін. Паралелізм та розбіжності суфіксів -ин(-in)/-ina, -ит(-it)/-ita в українському та іспанському термінотворенні	316
Олена Хавкіна, Ярослава Бондаренко. Специфіка перекладу мультиплікаційних фільмів США: соціокультурний аспект	322
Ірина Шахновська, Оксана Кондратьєва. Відтворення англійської емоційно маркованої лексики українською мовою (на матеріалі українських перекладів англословної драми)	330
Тарас Шмігер. Внутрішньомовний переклад у контексті перекладознавства на початку ХХІ сторіччя.....	334
Світлана Шурма, Владислава Єрко. Локалізація як перекладознавча проблема	340
Наталья Юзефович. Лингвокультурный субстрат в переводческом комментарии	343
Олена Ковтун. Соціокультурні аспекти мовної освіти	347
Любов Гастинщикова, Оксана Журавльова. Відтворення емоційно-векторного компонента інтеракції у комунікативній ланці «батьки – діти» в процесі перекладу текстів жанру популярної психології.....	352
Наталія Білоус. Формування професійно-комунікативної компетентності у майбутніх перекладачів авіаційної галузі	355
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	360

10. Maronitis D. N. Intralingual Translation: Genuine and False Dilemmas / D. N. Maronitis // Translation and the Classic: Identity as Change in the History of Culture / ed. Alexandra Lianeri and Vanda Zajko. – Oxford: Oxford University Press, 2008. – P. 367-387. 11. Routledge encyclopedia of translation studies / edited by M. Baker; assisted by K. Malmkjaer. London; New York : Routledge, 1998. – xviii, 654 p. 12. Schironi F. Greek Commentaries / F. Schironi // Dead Sea Discoveries. – 2012. – Vol. 19. – P. 399-441. 13. Zethsen K. K. Intralingual translation: an attempt at description / K. K. Zethsen // Meta. – 2009. – Vol. 54, No. 4. – P. 795-812.

*Світлана Шурма, Владислава Єрма
м. Київ, Україна*

Локалізація як перекладознавча проблема

Із розвитком сфери ІТ, а також посиленням ролі України в розбудові цієї сфери, з'явилась необхідність в передачі елементів програмного забезпечення мовою країни, в якій передбачається реалізація такого продукту. На українському ринку сфер перекладу за таким видом перекладу закріпився термін «локалізація» і сьогодні послуги з локалізації пропонує не одне перекладацьке бюро. Ситуація, що склалася, робить локалізацію новим та перспективним напрямком перекладу та ставить ряд завдань для вирішення в рамках перекладознавства.

У теорії перекладу під «локалізацією» розуміється повна адаптація перекладацького продукту до місцевих умов використання їх у конкретному регіоні. Ця єдність регіону та мови позначається терміном locale (>local) [1], тобто принцип передачі інформації відповідно до вимог та особливостей іншої мови. У нашій роботі ми використовуємо термін «локалізація» у вузькому значенні, згідно визначення на сайті одного з провідних на українському ринку бюро перекладів в цій сфері «Логрус» [2]. Таким чином, локалізація – це процес адаптації програмного забезпечення до культури та реалії мови перекладу [2]. Суть локалізації полягає у адаптації тексту, документації, графічних символів, таблиць тощо, що належать до певної мови або культури, до іншої мови, враховуючи психологічні, релігійні, ідеологічні особливості цільової мови [3, с. 13; 4].

Завдання, що ставиться перед локалізатором, не вичерпується тільки перекладом, більш того, переклад як такий зазвичай займає не провідне місце в процесі локалізації програмного забезпечення [4]. Типовими завданнями адаптації є використання локалізації текстів, зображень, поліграфічних та рекламних матеріалів. Сюди входять,

серед іншого, адаптація національних символів валюти, застосування прийнятих форматів представлення дати і часу, а також правил алфавітного сортування текстів. Для програмного забезпечення з графічним користувацьким інтерфейсом локалізація також передбачає коректне вирівнювання і розміщення елементів інтерфейсу з урахуванням того, що повідомлення-рядки можуть мати істотно різні розміри у різних мовах (наприклад, типове повідомлення англійською, коли перекладається українською мовою, як правило, стає довшим на 30-50%), а також з урахуванням правил написання тексту (наприклад, зліва направо для більшості західних мов, справа наліво для арабської та іврити, зверху вниз для японської). Таким чином, дизайн та розробка програмного забезпечення повинні враховувати міркування локалізації найсерйознішим чином.

Розробники програмного забезпечення та ігор, які планують випустити продукт на різних ринках, використовують спеціальні інструменти для візуального програмування, що полегшують подальшу локалізацію. Наприклад, GTK+, вільне програмне забезпечення, що складається із набору інструментів для створення графічного інтерфейсу на різних платформах, таких як Linux, Quartz та ін [1]. Інтерфейс, створений на його базі, найчастіше легко підлаштовується під різну довжину рядків в різних мовах, оскільки віджети автоматично запрошують необхідний для себе розмір.

Проте в більшості випадків можливості програмного забезпечення, що випускається на ринок, значно обмежені, що сильно відбивається на підсумковій вартості локалізації. У цих інструментах немає спеціальних засобів, що полегшують роботу перекладача, немає автоматизованих перевірок перекладу, та й контролювати переклад програмного забезпечення середнього розміру стає неможливо. Тому, беручись за локалізацію, доводиться замислюватися про спеціалізовані засоби, розроблені саме для виконання перекладу програмного забезпечення.

При локалізації програмного забезпечення часто використовуються спеціалізовані інструменти, наприклад, Passolo, що дозволяють перекладати меню та повідомлення в самих програмних ресурсах та безпосередньо у компільованих програмах, а також тестувати коректність локалізації. При перекладі може застосовуватися також програма Trados, що дає можливість уніфікувати переклад та врахувати вимоги замовника, якщо переклад виконується різними перекладачами, віддаленими один від одного. Зазвичай, компанії, що надають послуги локалізації, залучають до перекладу так званих «валідаторів», або спеціалістів з мови перекладу, завдання яких уніфікувати кінцевий продукт перекладу та внести корективи в стилістичне, граматичне та

форматне оформлення кінцевого продукту. Професіональні перекладацькі бюро мотивують вибір того чи іншого мовного оформлення, посилаючись на ДСТУ, рекомендовані стандарти Міністерства та інші трастові джерела, а часом залучають професіоналів-мовознавців з Академії наук України. На сьогодні ця сфера перекладу є, на нашу думку, найякіснішою в мовному плані.

При локалізації найчастіше використовується стратегія доместикації (англ. *domestication, naturalisation*), тобто заміна перекладачем тексту оригіналу таким чином, аби його елементи відповідали культурі адресата. Мова перекладу стає близькою до культури цільової мовної спільноти. Наприклад, назви, які є чужими, замінюються на місцеві еквіваленти: замість нових термінів підшуковується місцевий термін, як *web-file* – *веб-документ*.

До вимог, що висуваються до локалізації, можна віднести такі:

- вірне та адекватне вживання правил мови перекладу, бажано відповідно до чинних стандартів мови регіону;
- дотримання термінології замовника;
- послідовність у використанні перекладних термінологічних одиниць;
- відповідність посібнику по стилю замовника (*style guide*);
- якщо немає спеціально вказаної термінології або глосарія, переклад має виконуватися відповідно до галузевих стандартів та термінології;
- технічна грамотність перекладача є обов'язковим параметром;
- дотримання інших вказаних замовником вимог, напр., обмеженість кількості знаків в рядку, формулювання текстів в діалогових вікнах тощо.

Локалізатор, таким чином, перетворюється на спеціаліста в галузі, в межах якої перекладає, а також на спеціаліста з мови перекладу. Це стимулює до власного саморозвитку та руху перекладача, що працює в цій сфері, вперед.

Отже, можна зробити висновок, що локалізація становить важливу проблему у перекладознавстві та потребує детального вивчення задля віднайдення шляхів подолання труднощів у процесі перекладу.

Література

1. Wikipedia. – Режим доступу до сайта: <https://uk.wikipedia.org/>
2. Логрус. – Режим доступу до сайта: <http://www.logrus.ru/pages/ua-softloc.aspx>.
3. Соколова А. И. Локализация русскоязычного веб-сайта для немецкоговорящих пользователей / А. И. Соколова // Актуальные проблемы теоретической и прикладной лингвистики: Сб. науч. трудов студентов, аспирантов и молодых ученых. – Ульяновск: УлГТУ, 2012. – С. 11-14.
4. Гладкая Н. Нелокальная локализация: как перевести игру на 7 языков и не наладить / Н. Гладкая, Д. Олефиренко. – Режим доступу к статье: <http://dtf.ru/articles/read.php?id=75491>.